

DELO ŽIVLJENJE

tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 11

STEVILKA 9

ZIRI, 15. SEPTEMBRA 1972

Izvoz – smo na potezi

V prejšnji številki našega mesečnika smo obravnavali polletni obračun in nakazali na velike težave, ki so pred nami.

Vsak dan se sprašujemo, kako rešiti problem nenormalnega dviganja cen surovin. Cene usnju so nevzdržne in so nedvomno osnovno vprašanje pred katerim stoji vsa jugoslovanska obutvena industrija.

Poglejmo izvoz! Kupci priznajo, da je svetovna ten-

denca ista, ni pa toliko kritična, kot je pri nas. Sicer pa je to vaš problem, pravijo.

Smo pred sklepanjem izvoznih poslov z Rusi. Konec septembra ali v začetku oktobra bodo znane količine in cene. Za sedaj prav malo kaže, da bi lahko zviševali cene za izvoz na vzhod. Letošnji izvozni posel z Rusi bomo končali mnogo slabše, kot smo predvidevali oktobra lani. Zadnji artikli gredo močno v minus. Vprašam se za-

kaj, in ali lahko ostanejo takoj posli za nas zanimivi?

Gotovo, da ne! Če sedaj vemo, da bomo z Rusi potegnili krajši konec, zanimivi bodo morda samo še nekateri artikli. Napovedi o nadaljnjem dvigovanju cen usnju nam ne obetajo nič dobrega.

Tečejo razgovori za izvoz na zapad. Smučarska obutev ima v zadnjem času izredno konkurenco in stalno sprejemamo obvestila, kako znižujejo cene posameznih proizvajalci in delajo na tržišču zmedo. Pri razgovorih z največjimi odjemalci te obutve smo ugotovili, da smo dragi, da želijo cenejše blago, da postaja konkurenca trda. Tudi tehnologija se naglo spreminja in nas gotovo ne pusti pri miru. V tem prizadevanju in ugotavljanju kako iti naprej in kje iskati možnosti, da ostanemo konkurenčni na svetovnem in domačem trgu se bomo morali, tako kot kaže, obrniti tudi v ugotav-

ljanje notranjih razmer in možnosti.

Možnosti niso majhne. Stojimo pa pred dolgo znanim vprašanjem, kako organizirati delo, da bomo zanj porabili čimmanj časa in seveda denarja. Stojimo pred dejstvom, da moramo znižati ceno. Ustavimo se danes pri enem zelo važnem elementu kalkulacije — REZILI. Pogled na našo režijo pove, da je velika in administracija razbohotena, boljše in točno rečeno: draga.

To smo res podedovali iz dobrih časov naše administracije. Čas pa dela svoje in kolikor bolj postajamo udeleženc svetovne trgovine, toliko močneje čutimo, da tu ni vse najboljše. Ne bi tu načeljal procentnega razmerja, bolj se mi zdi važno, da povem, kako je ta delovna sila izkoriščena. Velike rezerve imamo in tudi veliko je še nenarejenega. Dostikrat opazim, da je pri marskomu od-

nos: osebni dohodek, delovni čas, dolžnost — nepomemben. Lahko rečem, da osebni dohodki niso slabi, zato pa bi lažje pričakoval res dobro izkoriščen delovni čas in potreben trud.

Mislím, da bi se morali bolj zanimati za skupne interese podjetja in bolj ceniti podjetje in uspehe. Istočasno pa se tudi bolj truditi, da bi bilo neuspehov čimmanj. Ne gledati ali pustiti, da je to delo ali dolžnost manjšine.

Ko bi pregledali, kako izkoristimo delovni čas in koliko naredimo, bi bil marsikdaj nezadovoljni. Tu smo zato, da delamo in doprinašamo k uspehu. Kolikokrat slišimo kritiko, da je režija preobsežna in predraga. Pripombe niso neupravičene. Povsem drugačno zna biti razmerje med normalnim delom in administrativnim delom, ki se ga dostikrat ne da pravilno meriti. Zato pa je potrebna višja zavest. Samo klicanje na delovno zavest je pa dokaj neučinkovito. V tej smeri so zadostne rezerve. Poznamo jih, da jih pa izkoristimo, smo sedaj na potezi. Izidor REJC, dipl. oec.

Materiali - porok uspešne proizvodnje

Ceprav smo v prvi polovici letošnjega leta v Alpini dosegli lepe uspehe pri dosegu količinskega in finančnega plana, se v mesecu juliju in avgustu ne moremo pohvaliti s takimi rezultati, vsaj ne na področju količinskega dosega plana proizvodnje.

Vzrok zmanjšanja proizvodnje glede na število izdelanih parov je pomanjkanje gumi-jastih in poliuretanskih podplatov, ki je doseglo višek v zadnjih dneh avgusta. Trenutno nam manjka pet artiklov gumi in PU podplatov.

Zaradi pomanjkanja omenjenih podplatov in nekaterih vrst zgornjega usnja, npr. goveji henting, junečji polibast, junečji velur itd., smo morali spreminjati predpisane artikle in jih zamenjavati z razpoložljivimi, za katere smo na hitro pripravili modele in materiale, ki smo jih imeli na zalogi. Pri takih, na hitro pripravljenih modelih pogosto pride do posameznih tehnoloških napak, ker so modeli premalo preizkušeni, tako da so v proizvodnji še večje težave. Plod takih sprememb je skoraj vedno nizka produktivnost, slaba kvaliteta, pa tudi ljudje so nerazpoloženi.

Na traku 5, so delavci 30. in 31. 8. ter 1. 9. 1972 zaradi pomanjkanja zgornjih delov koristili svoj dopust, delavce, ki niso imeli več dopusta, pa smo zaposlili po drugih oddelkih. Vzrok za to je v dobavi materiala.

S kupcem, za katerega delamo v težki šivalnici notranje golenice, smo se dogovorili za določen rok izdelave. Proizvajalec, pri katerem smo

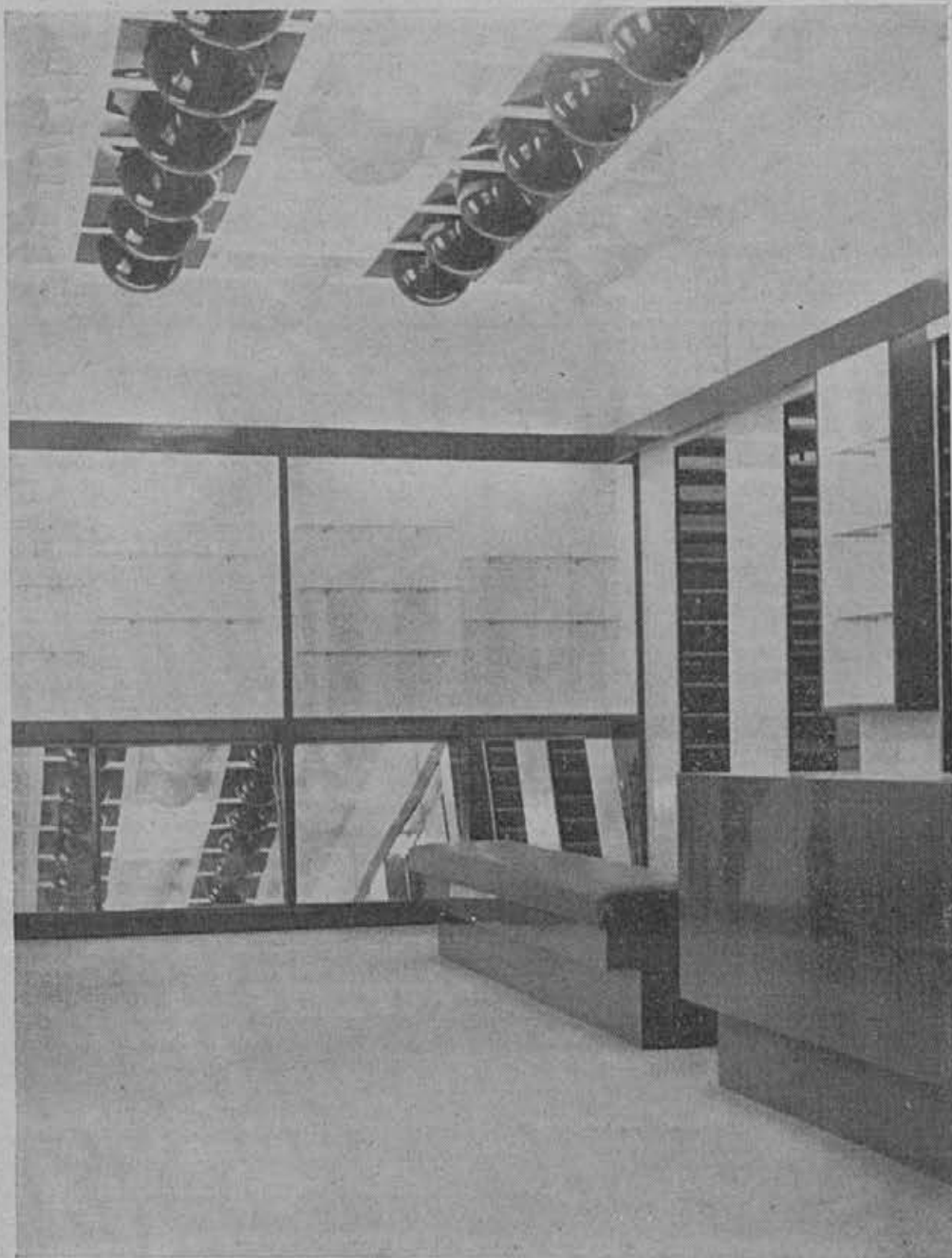
(Nadaljevanje na 2. strani)

Materiali za smučarske čevlje so trdi in zahtevajo močnejše roke

Nova prodajalna v Bihaču

Notranost prodajalne je tik pred vselitvijo. Ureditev je moderna, okusna in ne predraga. Adaptacijo prodajalne in notranjo ureditev so v celoti opravili naši delavci

Ze pred leti smo v prometni ulici v Bihaču kupili staro stavbo z namenom, da odpremo prodajalno. Ko smo stavbo že kupili, se je zataknilo pri prepisu in dovoljenju za adaptacijo. To se je vleklo vse do letošnje pomladi. Po večkratnih intervencijah na vseh nivojih je občina Bihač dovolila adaptacijo.

Zeleti smo hitro in ne predrago adaptirati, zato smo se odločili, da to izvedemo v lastni režiji z domačimi izvajalci. Čeprav je Bihač zelo daleč smo morali ves material prepeljati iz Zirov, so bila vsa dela, od zidarskih do opreme opravljena v slabem mesecu. Pohvaliti moramo prav vse naše delavce, ki so sodelovali pri tem in dokazali, da se vsaka naloga, če je dobro pripravljena, da izvršiti hitro in za skoraj polovično ceno v primerjavi z drugimi ponudbami.

Prodajalna je lepa, funkcionalna, dovolj prostorna in

pričakujemo cca. 1.500.000,00 din prometna letno. Res, da to ni veliko, vendar nimamo prilike odpirati samo velikih prodajal.

V zadnjih letih je bil tempo širjenja prodajne mreže večji kot letos, kar je ugodno vplivalo na rast prometa po parih in vrednosti, letos pa

(Nadaljevanje s 1. strani)

naročili zgornje usnje za te čevlje, pa je zakasnil z dobavo za 14 dni. Planirano je bilo, da bomo 80% prodane količine notranjih golenic izdelali med kolektivnim dopustom, kar pa nam zaradi nedobavljenega materiala ni bilo mogoče.

Notranje golenice smo zato izdelali med rednim delovnim časom, kar pa nam je ustvarilo redno proizvodnjo za trak 5, katere nismo mogli doseči niti z nadurnim delom, čeprav smo delali v tež

na tem področju zaostajamo. Če bomo hoteli slediti povečani proizvodnji bomo morali hitreje odpirati nove prodajalne, oz. širiti prodajo na domačem tržišču, saj možnosti je še veliko.

Ivan Capuder

MATERIALI . . .

kj šivalnicji tudi dve nedelji. Se bi lahko naštevali stvari, ki nam zavirajo nemoteno proizvodnjo, vendar jih je toliko in so tako pogoste, da je osvetliti vse nemogoče.

Poudariti želimo samo to, kako pomembno je, da je proizvodnja dobro in pravočasno preskrbljena z materiali, ki so poleg dobre priprave modelov in pravilnega planiranja osnovni pogoj za uspešno in organizirano proizvodnjo, ter pomemben faktor produktivnosti dela.

Jože BOGATAJ

Več stimulacije prodajalcem

Po več kot enomesečni javni obravnavi, v kateri so sodelovali zlasti kolektivi naših prodajal, svet prodajne mreže in seveda odbor DS za nagrajevanje, je delavski svet 24. avgusta sprejel nekaj sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke. Te spremembe in dopolnitve se nanašajo na nagrajevanje delavcev v prodajalnah, izkazale pa so se kot nujne iz več razlogov.

Ko smo v lanskem oktobru popravljali pravilnik, smo glede nagrajevanja v prodajalnah imeli te-le cilje:

1. omiliti sezonske razlike v osebnih dohodkih tako, da bodo delavci tudi v mrtvi sezoni lahko shajali, zato pa naj v glavni sezoni ne bo pretirano visokih osebnih dohodkov
2. omiliti pretirano visoke razlike med velikimi in malimi prodajalnami
3. omiliti pretirano visoke razlike med poslovdji in prodajalci
4. zagotoviti porast osebnih dohodkov v skladu s porastom prometa.

Izkazalo pa se je, da nekateri od omenjenih ciljev niso bili doseženi tako, kot je bilo zamišljeno. Sezonske razlike so namreč skoraj izgubile tako da so bili osebni dohodki v večjem številu prodajal skoraj enaki v sezonskih kot v nesezonskih mesecih. Če pa delavec dobi za veliko dela (v sezoni) enako plačilo kot za malo dela (v mrtvi sezoni), izgubi interes za uspeh prodaje. Morda je prav to eden od razlogov, da je število prodanih parov letos v opadanju.

Razen tega pa kljub porastu prometa (zaradi porasta cen) osebni dohodki v prodajalnah niso porasli, ampak so se v primerjavi z lanskim letom celo nekoliko zmanjšali.

Tudi dodatek za stalnost, ki ima namen nadomestiti postopno izgubo delovne storilnosti, kakršna v proizvodnji nastopa po 40. letu starosti, v maloprodajni mreži ni dal nikakega učinka. Tam sploh ni problem manjše storilnosti zaradi starosti, pač pa je hud problem visok odstotek fluktuacije delavcev.

Sedanji popravki v sistemu nagrajevanja v prodajalnah imajo torej namen, zainteresirati delavce za večji uspeh prodaje in jim omogočiti osebne dohodke, kakršne dosega tudi delavci v konkurenčnih podjetjih pri enakem rezultatu dela.

Popravki so v naslednjem:

1. Masa sredstev za osebne dohodke prodajalne se poveča po eni strani z večjim deležem osebnih dohodkov v doseženem prometu, po drugi

strani pa z višjimi premijami za prodajo nekurantnega blaga, zaradi česar se bodo povečali osebni dohodki za okrog 20%.

2. Razmerja v delitvi znotraj prodajalne se popravijo v tem, da se snazilke, ki delajo manj kot polovico delovnega časa, izločijo iz stimulacije po prometu. Razen tega bo nekoliko spremenjen delež poslovdij, ki bo še posebej odvisen od doseženega prometa. Tako je za njih uveden dodatek za materialno odgovornost (0,7 promile od prometa), hkrati s tem pa bo za poslovska mesta uveljavljena nova razvrstitev po grupah, po kateri bo večina poslovdij prišla v nižjo grupo. Razen tega se za poslovdje ukine mesečna delovna ocena za preobrat zalog, zato pa bo preobrat zalog vplival na njihovo splošno delovno oceno in s tem na začetno postavko.

Na odpravo nekaterih nesorazmerij med poslovdji in prodajalci pa bo vplivala tudi sistemizacija delovnih mest in posebna navodila glede obračunavanja premij in nadur.

3. Sezonska nihanja se bodo povečala za 20%, ker bo odslej zagotovljeno izplačilo začetnih postavk le v višini 90%, morebitna doplačila do teh 90% pa se poravnajo šele, ko obračunani osebni dohodki presežejo 110% začetnih postavk.

4. Dodatek za stalnost za delavce v prodajni mreži se postavi na drugačno osnovo z namenom, da bi delavce bolj priklenil na podjetje. Izplačeval se bo že po 5 letih zaposlitve v podjetju, znašal pa bo za 5 let zaposlitve 1% od povprečnega OD v podjetju, vsako naslednje leto pa 1% več.

Glede na to, da so bile omenjene spremembe v sistemu nagrajevanja utemeljene s številnimi izračuni, in da je pri obravnavi sodelovalo veliko število ljudi, je pričakovati, da bodo te spremembe dosegle svoj namen.

Seveda pa ni mogoče predvideti vseh faktorjev, ki vplivajo na rezultat dela, zlasti pa ne prihodnjih tržnih situacij. Zato je sistem nagrajevanja — ne le v prodajalnah ampak tudi v proizvodnji — treba neprestano dograjevati in prilagajati razmeram. Zdi se, da v tem pogledu ne delamo najbolje, ko ukrepamo šele takrat, kadar občutimo posledice napačnega delovanja kakega merila nagrajevanja. S stalnim, sistematičnim spremljanjem obstoječih in iskanjem novih meril bi si marsikakšno neveselno posledico verjetno lahko prihranili.

Stojan PERTOVT
dipl. prav.

Jeseni še manj usnja

Po planih, ki so bili sprejeti v začetku leta, naj bi jugoslovanska obutvena industrija v letu 1972 proizvedla okrog 40 milijonov parov obutve. Podatki za letošnje polletje kažejo, da se utegnejo ta predvidevanja uresničiti, saj je bila proizvodnja usnja in obutve v omenjenem letošnjem obdobju večja za 12% glede na isto obdobje lani.

Doseganje planskih predvidevanj utegne povzročiti nadaljnje pomanjkanje surovih kož, ki se bo stopnjevalo jeseni, ko se začneja proizvodnja zimske obutve. Ta obutev namreč zahteva večje količine surovin, ki jih bo treba pravočasno zagotoviti iz domačih virov in še zlasti iz uvoza.

Položaj je še bolj kritičen, ker še vedno ni bil uresničen intervencijski uvoz 10.000 ton surovih kož, ki ga je prek zvezne zbornice zahtevala dirkcija za surovine. Za uvoz omenjenih količin surovih kož še niso bila zagotovljena potrebna devizna sredstva, vrhu tega pa obstaja bojazen, da potrebnih količin surovine

govejih kož in usnja na svetovnem trgu izvoz teh artiklov omejit, morda celo prepovedati. Vendar pa proizvajalci kož in usnjarne te zahteve odklanjajo in poudarjajo, da jih potrebe po modernizaciji proizvodnje in tehnologije silijo v neposreden izvoz, ki jim omogoča akumulacijo deviznih sredstev za nabavo strojne opreme in reprodukcijskega materiala.

Ne glede na to bo treba po zgledu drugih držav izvoz surovih kož in usnja vsaj omejiti, tako da bo izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti v obutveni in galanterijski industriji zadovoljivejša ter da bodo proizvajalci končnih izdelkov iz usnja lahko izpolnili svoje obveznosti nasproti inozemskim partnerjem. Seveda pa bo treba v tem primeru drugače urediti devizno stimulacijo, ki je proizvajalcem osnovnih surovin potrebna za hitrejšo modernizacijo proizvodnih naprav.

Iz gornjega članka, ki je bil objavljen v Gospodarskem vestniku dne 11. 8. 1972, je razvidno, da se nam v preskrbi za osnovnimi surovinami obetajo še težji časi. Dobri

Danes je na žirovski osnovni šoli že vse »nared« in so učilnice polne učencev. Kako pa je bilo pred dobrim mesecem, ko je bilo preurejanje na višku, nam kaže gornja slika

Okno v svet

SVEDSKA ČEVLJARSKA INDUSTRIJA

Svedska čevljarska industrija je zaposlovala leta 1960 okrog 10.000 delavcev, leta 1971 pa še samo 2.000. Na Švedskem obstaja še samo ena velika tovarna čevljev in nekaj majših obratov. Letos pričakujejo zmanjšanje proizvodnje za 27%. Tudi v us-

njarski industriji predvidevajo zmanjšanje za 5%, v gumarski industriji pa za 1%. Letna potrošnja znaša na Švedskem okrog 30 milijonov parov. Od tega se uvozi že 22 milijonov parov. Usnjarska industrija veliko izvažata in zato ni preveč prizadeta zaradi zmanjšane proizvodnje čevljarske industrije.

TOPLI CEVLJI ZA SIBIRIJO

V ZSSR preizkušajo skorje iz filca in treh različnih umetnih materialov. Ugotavljajo indeks izolacije tako v laboratoriju kot pri nošnji in sicer pri -27°C in v vetru hitrosti 90 km na uro. Izmerili so izgube temperature na koži telesa pri dveh urah nošenja pod omenjenimi pogoji. Pokazalo se je, da nekateri umetni materialji dajo boljše rezultate kot filc.

Ogenj v obratu Gorenja vas

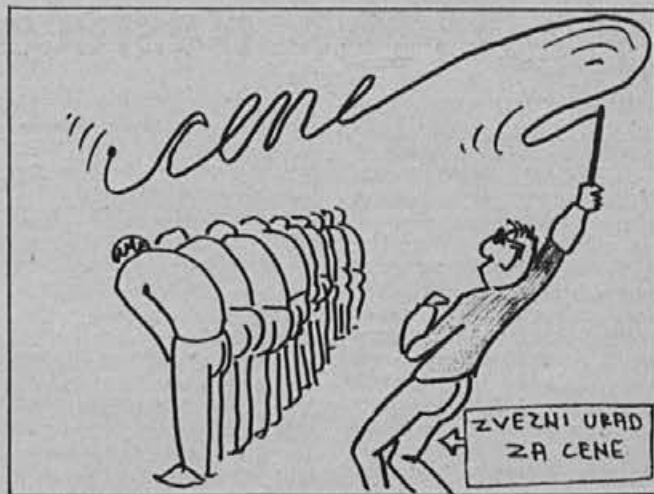
5. septembra ob 20.30 je izbruhnil požar v našem obratu v Gorenji vasi. Na srečo je zgorle del ostrešja, kar je zasluga prisebnih mizarjev iz obrata Jelovica in ostalih prebivalcev Gorenje vasi. Komisija je ugotovila, da je vzrok požaru bila prižgana žarnica, ki je bila naslonjena na les. Žarnico so rabili delavci Alpine, ki so 5. 9. 1972 v dopoldanskem času vršili zamenjavo priključnih cevi na komoro za toplo zračno ogrevanje.

V tovarni je bila takoj imenovana komisija za ugotovitev škode. Naša delovna ekipa, s pomočjo gradbenega podjetja Tehnik, pa je že naslednji dan pričela z obnavljanjem poškodovanega dela ostrešja.

Delo v obratu vseskozi teče normalno.

Ta POŽAR naj ponovno resno opozarja, da je povsod potrebna velika PREVIDNOST.

Na srečo se je v tem primeru končalo še dokaj dobro.

V splošnem pomanjkanju kož skrbi za strojenje tudi zvezni urad za cene

ne bo mogoče uvoziti, ker povsod primanjkuje. Na svetovnem trgu so na voljo v omenjenih količinah in po zelo visokih cenah, ker so države, ki veljajo kot najpomembnejše proizvajalke in dobaviteljice, izvoz surovih kož omejile, ali pa ga celo prepovedale.

Zvezni izvršni svet je ugodil nekaterim zahtevam proizvajalcev usnjarske panoge in privolil v zvišanje cen surovih kož in nekaterih vrst usnja. Vendar so ti ukrepi le delni in ne bodo prinesli pričakovanih rezultatov, dokler ne bodo zajeli vseh faz predelave, od surovin pa tja do proizvodnje finalnih proizvodov. Prevladuje tudi mnenje, da bi morali spričo izrednega pomanjkanja zlasti

poznavalci tržnih razmer napovedujejo na domačem in svetovnem tržišču še večje pomanjkanje osnovnih surovin za potrebe čevljarske industrije. Pravijo, da so surove kože čez noč postale zelo iskane in izredno draga surovina.

Na zadnji seji delavskega sveta smo poročali, da so se cene osnovnih surovin v letošnjem letu povečale že za 100–130% v odnosu na lansko in predlansko leto. Napovedujejo pa, da se bodo letos povečale še za približno 30%.

Kakšne bodo posledice zvišanja cen osnovnih surovin za čevljarsko industrijo, je težko predvideti, prav verjetno pa bodo katastrofalne.

Lojze KOPAC

Uspeh štipendistov

Kako študirajo naši bodoči strokovnjaki? Kakšne uspehe so dosegli? To so vprašanja, ki verjetno zanimajo še več naših delavcev. Ljudje, ki so sedaj v šolah bodo čez nekaj let med nami. Opravljali bodo nekateri manj, drugi bolj odgovorne naloge. Kaj obeta-jo? Delno lahko na to odgovorijo tudi njihovi učni uspehi.

Izpitni na visokih šolah še niso končani, študente čaka še september, ki postavlja pred njih še zadnje ovire za napredovanje. Prav zato njihovih dosežkov med rezultate še ne moremo šteti.

Povprečna ocena dijakov na poklicnih in srednjih šolah je bila 3,4. Presenetljivo

pa je, da so se učenci na poklicni šoli v Zireh »odrezali« slabše od povprečja šolarjev na II. stopnji. Dosegli so okrog 3,2. Zanimivo je, da na poklicni šoli izmed naših štipendistov nihče ni dosegel odličnega uspeha, medtem ko so bili na srednjih šolah kar trije odličnjaki. To kaže, da se bodo morali učenci na poklicni šoli bolj potruditi.

Sicer pa na splošno lahko ugotovljamo, da so uspehi naših šolarjev na II. stopnji zadovoljivi, saj so nad splošnim povprečjem. Imeli so sicer nekaj spodrseljav (5 jih ima popravne izpite), eni dijakini pa je krepko spodrsnilo in bo morala razred ponavljati.

Poglejmo sedaj še podrobnejše rezultate:

nezadostnih (s popravni izpiti)	6
zadostnih	2
dobrih	22
prav dobrih	21
odličnih	3

Odlični uspeh so dosegli: Alojz Demšar na Srednji tehniški usnjarski šoli v Domžalah (III. letnik), Mišo Ceplak, gimnazija (I. letnik) in Jure Orešnik gimnazija (I. letnik).

Vsem odličnjakom iskreno čestitamo in upamo, da jih bodo ostali posnemali.

Nejko Podobnik

Nad 1500 nas je

Leto 1972 je razgibano leto tudi na kadrovskem področju. V letošnjem letu smo si želeli, da bi naš kolektiv toliko pomnožili, da bi dosegli 1500 zaposlenih. In res smo v prejšnjem mesecu to število dosegli. V zadnjem mesecu smo v delovno razmerje sprejeli naslednje ljudi:

V obratu v Zireh so nastopili delo Mlinar Peter, Bogataj Anton, Nuk Marija, Jevšenak Marta, Bogataj Mojca, Jereb Anica, Repič Franc in Zakelj Ljudmila. Na lastno željo je prenehalo delovno razmerje Fedran Slavku, Kavčič Heleni, Molk Mariji, Rupnik Anici, Vehar Jolanda je samovoljno zapustila delo, Mlinar Slavka pa je odšla v pokoj.

V obratu v Gorenji vasi se je zaposlilo 7 novih delavcev in to Ferlan Vlasta, Kavčič Irena, Mrak Marija, Negode Marija, Oblak Gabrijele, Pavkovič Erik in Reven Janez, samovoljno pa je zapustila delo Eržen Marija.

V prodajni mreži so se zaposlili Vojčić Cetiba in Kadič Derviš v Bihacu in Jauh Ivana v prodajalni Kranj. Delovno razmerje je prenehalo Likar Juriju v Ajdovščini in Marušćak Zdenki v Slavonškem Brodu I. Samovoljno pa sta zapustila delo Pajić Nikola iz Rijeke in Blaić Zeljko iz Zagreba III.

Število zaposlenih z vsemi spremembami je naslednje:

Delavcev	1034
obrat Ziri	196
obrat Gorenja vas	64
obrat Col	208
prodajna mreža	1502
Skupaj	

Demšar Ernest

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem, ki ste ob smrti dragega očeta PRIMOŽIČ JURIJA darovali vence in cvetje in ga pospremili na njegov zadnji pot, iskrena hvala.

RAFAEL PRIMOŽIČ in MARICA BERCIC

Ob izgubi dragega očeta in moža FRANCA MLINAR se najlepše zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, pevcem, sosedom in vsem, ki so nam v težkih dnevih nesebično pomagali in sočustvovali z nami. Družina MLINAR

V pokoj odhajajo

V zadnjem mesecu in pol so naše podjetje zapustile kar 3 delavke, zaradi upokojitve. Pred odhodom v pokoj sta nam povedali:

Marija Bevk:

Doma sem bila v Novakih nad Cerknom. V rani mladosti, bilo mi je komaj dobro leto, nam je umrla mama, ki je bila steber družine. Mladost brez matere, ki bi vzgajala otroke, je bila težka. Ni ti 10 let mi ni bilo, ko sem že odšla za pastirico po okoliških kmetijah. Po 11 letu starosti, ne spominjam se točno kdaj, sem bila že toliko velika in močna, da sem lahko

čez leto delala kmečka dela, od katerih pa sem najraje delala na njivi.

Tako me je pot zanesla v Korita, od koder sem naredila kljub tedanjim 51 letom prošnjo za sprejem na delo v tovarno v Zireh. Imela sem srečo kot redko kdaj do tedaj in bila sem sprejeta. Pred dvanajstimi leti sem prvič prestopila tovarniško dvorišče. Svojim očem nisem mogla verjeti, da bom delala v podjetju.

V tovarni sem se počutila kar dobro. Sprva so bile težave, ki so se z leti odpravile in sedaj, ko odhajam, mi je težko, saj odhajam iz kolektiva, ki mi je omogočil, da bom pri mojih letih dobila pokojnino, ki mi bo vir za življenje.

V pokoji se bom posvetila otrokom, vrtu in hiši, tako da mi bo čas najprijetneje minil.

Anka Tušek:

»V letu 1938 sem začela z delom v takratni Postolarski zadrugi in sem v njej delala vse tja do začetka vojne. Med vojno smo bili preseljeni še skupaj z ostalimi, ki jih je doletela ista usoda, v majhno vasico poleg Aleksandrovca v Srbiji. Po končani vojni smo se vrnili v Ziri.

Že v letu 1945 sem začela z delom pri takratni zadrugi, ki je bila zametek Alpine. Delali smo po cele dneve, nekaj na stroju, nekaj na izgradnji nove tovarne.

Pretežen del mojega dela v tovarni sem preživela ob šivalnem stroju, pred nekaj leti pa sem prišla na kontrolo, od koder odhajam tudi v pokoj.

Odhod iz tovarne ni lahak. Posebno težak je bil zadnji dan, dan, ki mi bo ostal še dolgo v spominu. V pokoji si želim zdravja in če me to ne bo zapustilo, bo, vsaj tako upam, v redu.

V avgustu je naš kolektiv zapustila tudi Slavka Mlinar eden izmed najstarejših članov Zveze komunistov (član od 1. 5. 1944) in ena izmed najvidnejših bork za žensko enakopravnost v naši tovarni.

Slavka, prekaljena v narodnoosvobodilni borbi in pri delu v Železarni v Zenici, je prišla pred par desetletji v tovarno v Zireh. Začela je z

delom v redni proizvodnji. Po petih letih trdega dela je napredovala v preddelavca in po uspešno končanji šoli, je v prvih letih 1960 postala mojster v lahki šivalnici.

Tudi na družbenopolitičnem področju je bila ves čas zelo aktivna. Njeno delo se je odvijalo skozi članstvo nešteti komisij in odborov tja do delavskega sveta. Verjetno pa jo bomo najbolj pogrešali pri delu sindikata, saj je opravljala vse funkcije od predsednika, tajnika do blagajnika in s svojim delom pripomogla, da je postala idejni vodja nešteti začetih in izpeljanih akcij.

Vsem trem želimo obilo zdravja in sreče v pokoji.

Ernest Demšar

Nesreče pri delu v Sloveniji

V prejšnji številki našega časopisa ste lahko prebrali nekaj podatkov o nesrečah pri delu v našem podjetju, tokrat pa za primerjavo navajam nekaj števil, ki jih je objavil Republiški inšpektorat dela.

V letu 1971 se je v naši republiki ponesrečilo pri delu 49949 vseh zaposlenih ali 7,76 odst. (pri nas 4,88 %). Število nesreč v primerjavi s prejšnjim letom je poraslo. Dejstvo je, da je število zaposlenih v republiki večje kot v letu 1970, poleg tega pa se je resnost nesreč zmanjšala. Tako je bilo v letu 1970 na eno nesrečo izgubljenih 19,3 delovnih dni, v letu 1971 pa 18,6 (pri nas pa 16,5). V večini dejavnosti, kjer je ugotovljen porast nesreč, je prisoten tudi faktor fluktuacije delovne sile.

Smrtnih nesreč je bilo v republiki v preteklem letu 89. To je za 12 primerov več kot prejšnje leto. V industriji je bilo največ smrtnih primerov v rudarstvu — 12, v železniškem prometu — 26, v grad-

beništvu — 15. Ostali posamezni primeri pa odpadejo na ostale dejavnosti. Podrobnejša analiza vseh smrtnih nesreč kaže, da se je 62 primerov pripetilo na delu, 27 pa na poti na delo in z dela ali na službenem potovanju. Če prištejemo nesrečam s poti na delo in z dela še prometne nesreče na delu (železničarji, poklicni šoferji) potem znaša procent teh nesreč kar 60,7. Na nesreče, ki so se

dejansko primerile na delu pa odpade le 39,3 %.

Ti podatki pa kažejo, da je problem smrtnih nesreč prvenstveno v prometnem faktorju. Prav zato pa je težko ukrepati, ker številne smrtne nesreče ne povzročajo osebe, ki so se v teh nesrečah smrtno ponesrečile, temveč druge osebe zaradi neupoštevanja prometnih predpisov ali varnostnih navodil.

M. K.

Okno v svet

BALLI PRODIRA NA ZAHOD

Švicarska tovarna čevljev BALLY namerava povečati svojo prodajno mrežo v Angliji. BALLY ima v Angliji že okrog 40 lastnih prodajal in namerava z neko angleško firmo sodelovati pri odpiranju novih trgovin z 49 % udeležbo. Prav tako povečuje svojo prodajno mrežo v Franciji in ZDA.

PVC POLNJEN Z USNJEM

Poljski institut za plastične materiale je v sodelovanju z

Usnjarskim institutom izdelal študijo o polnjenju plastičnega PVC-a s kromovim usnjem prahom. S tem se povečuje vpijanje vodnih hlapov, ki je sicer pri plastičnih materialih zelo nizko.

NOVI ITALJANSKI CEVLJARSKI CENTRI

V okolici Neaplja in na Siciliji se snujejo novi čevljarški centri. S tem se je povečalo število italjanskih tovarnih obutve že na 7.000 od tega je 60 % manjših, 25 % srednjih in samo 15 % velikih.

Dopisujte v naše glasilo!

Kako do TOZD?

V dosedanjih razpravah o morebitni ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela znotraj našega podjetja se je izkazalo, da si o načinu in postopku ustanavljanja marsikdo še ni na jasnem. Zato bi bilo dobro, če si ogledamo, kako je s tem.

Pobudo, naj se sproži postopek, kot tudi vsako drugo pobudo, lahko poda vsak član delovne skupnosti, pa tudi vsak samoupravni organ in zlasti še družbeno politične organizacije. Vendar pa bo takšna pobuda naletela na odmev le, če bo ustrezno utemeljena z dokazi, da sploh obstajajo pogoji za ustanovitev TOZD. (Kot je znano mora bodoča TOZD predstavljati delovno celoto, razen tega pa mora imeti možnost, da samostojno izraža uspeh skupnega dela svojih članov kot tržno vrednost.)

Kdor želi dati takšno pobudo, mora zanjo pridobiti delavce v enoti, ki naj bi postala TOZD. Kajti, edino delavci, ki sestavljajo neko organizacijsko enoto v podjetju, lahko sprejmejo sklep, da se njihova enota proglasi za temeljno organizacijo združenega dela.

To pomeni, da se morajo delavci sami neposredno opredeliti in da ne more v njihovem imenu sprejeti odločitev niti njihov neposredno izvoljeni organ (npr. obratni svet) kaj šele kak drug organ v podjetju.

Ustavno določilo daje delavcem vsake enote pravico, da se proglase za TOZD, (kajpada če izpolnjujejo pogoje za to), vendar pa hkrati varuje tudi interese in pravice drugih delavcev v podjetju. Saj bi se sicer lahko zgodilo, da bi proglasitev enega dela podjetja za temeljno organizacijo škodovala delavcem v preostalem delu podjetja in (ker je podjetje vendarle celota) nazadnje celo tistim, ki bi proglasili TOZD na škodo drugih.

Zato dobi proglasitev TOZD dejansko in pravno veljavo

šele s samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v podjetje. Z njim se uredijo statusi in ekonomski odnosi med temeljnimi organizacijami, tako da je posledaj ta sporazum temeljni splošni akt podjetja, statut pa dobi drugorazredni pomen.

Za razliko od dosedanjega postopka pri sprejemanju statuta in drugih splošnih aktov, kjer odloča večina, pa je v postopku samoupravnega sporazumevanja zastopano načelo soglasnosti. Samoupravni sporazum že po svoji pravni naravi (podobno kot civilno — pravne pogodbe) lahko vsebuje le tista določila, na katera prostovoljno pristanejo vse podpisnice. Podpisnice pa so same temeljne organizacije, v katerih o besedilu samoupravnega sporazuma neposredno odločajo delavci in ne njihov organ upravljanja.

Razumljivo je, da vsaka temeljna organizacija ob svoji ustanovitvi oz. proglasitvi postavi svoje zahteve glede tega, kako naj bodo urejene skupne zadeve v podjetju. V postopku sporazumevanja pa je treba vse te različne zahteve vskladiti in najti rešitve, ki bodo sprejemljive za vse. Zato se lahko dogodi, da bo postopek sporazumevanja zelo dolg, vsekakor pa bo zahteval veliko izračunov in drugih argumentov. Lahko se zgodi celo to, da do sporazuma sploh ne pride. Za take primere pa ustava prepušča zadnjo besedo sodišču.

Sklep o proglasitvi TOZD sprejmejo torej zainteresirani delavci sami, vendar se mora o sporazumetj z ostalimi delavci v podjetju o združitvi zaradi doseganja skupnih ciljev. Ni nujno, da ima vsaka TOZD v enem podjetju enak obseg samostojnosti. Odvisno od pogojev, ki jih izpolnjujejo, lahko dobe posamezne TOZD pravico samostojnega nastopanja na tržišču, pravico do lastnega ziro računa, pravico do samostojnega ugotavljanja poslovnega rezultata pred družbo, subsidiarno odgovornost za obveznosti drugih TOZD (t. j. obveznost, da poravnajo dolgove, ki jih ne bi mogle poravnati druge TOZD), pravno osebnost (t. j. zmožnost da samostojno prevzema civilno-pravne pravice in obveznosti do tretjih oseb) itd. Druge TOZD pa lahko dobe ožji obseg pravic in dolžnosti.

Dokler ne pride do sklenitve samoupravnega sporazuma, pa sklep o proglasitvi TOZD v podjetju nima učinka.

Da ne bi prihajalo do nepremišljenih sklepov in do hude krvi, je bolje prej pretehtati vse okoliščine, ki bi namesto k združevanju lahko pripeljale k razbijanju enotnosti podjetja. S proučevanjem teh okoliščin se pri nas zaenkrat ukvarja še ožja delovna skupina, vendar pa bo v to delo treba postopno pritegniti širši krog ljudi. Stojan PERTOVT, dipl. prav.

I. K.

O ustanovitvi TOZD odločajo zainteresirani delavci sami. Nihče ne more sprejeti takšne odločitve »v imenu delavcev«

Samoupravna kronika

— avgust 1972 —

11. Odbor za osebno odgovornost

Izrečen ukrep izključitve iz delovne skupnosti zaradi samovoljnega zapuščenja dela in neupravičenega izostajanja z dela in dan zadnji opomin zaradi goljufanja pri obračunu učinka.

14. Odbor za osebno odgovornost

Nadaljevan postopek zaradi prelitega mazuta. Sklep še ni sprejet.

15. Odbor za osebno odgovornost

Javno obravnavan prekršek Vladimira Gečeka in mu zaradi primanjkljaja v prodajalni Bjelovar izrečen ukrep izključitve iz delovne skupnosti. Geček mora podjetju povrniti naklepno povzročeno škodo.

18. Odbor za sredstva skupne porabe

Sklepano o dodelitvi izpraznjene sobe v stanovanjski stavbi »ALPINE« v Ljubljani in o koriščenju privarčevanih sredstev za stanovanjske namene in koriščenju posojila banke na ta sredstva.

Rešena prošnja Judo kluba Alpina za dodatno dotacijo in potrjeni nalogi direktorja za izplačilo iz sredstev skupne porabe v okviru pooblastil delavskega sveta.

21. Odbor za osebno odgovornost

Potrjen samovoljni izstop iz delovne skupnosti Zeljka

Blajiča iz prodajalne Zagreb III. Dane v pripravljani postopek nekatere kršitve delovne dolžnosti; večinoma v zvezi z uživanjem alkohola.

23. Gospodarski odbor

Obravnavano poročilo o polletnem poslovanju tovarne in prodajne mreže. Sklepano o investicijah za maloprodajno mrežo. Obravnavan predlog sprememb organizacijske sheme podjetja. Odobrena nabava kombija za potrebe obrata Col. Odobren ogled razstave fotomateriala v Köllnu. Odločeno, da se na mestu kolešarnice (manjše) uredi parkirišče za osebne avtomobile ter o praznopolitvi koriščenju prostorov zaradi montaže čistilnih naprav.

24. Svet OZD maloprodajne mreže

Obravnavane pripombe in predlogi na osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

24. Odbor za nagrajevanje

Sprejet predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke za delavski svet.

24. Delavski svet

Obravnavana poročila o delu odborov. Sprejet predlog gospodarskega odbora o spremembi sheme organizacije podjetja. Potrjeno poročilo o rezultatih polletnega poslovanja tovarne in maloprodajne mreže. Po predlogu odbora za nagrajevanje sprejete spremembe in dopolnitve

pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke, v nekaterih členih, ki določajo delitev OD v maloprodajni mreži. Odobrena pomoč poplavljenim področjem v Pomurju.

31. Odbor za delovna razmerja

Imenovana delavka za delovno mesto kontrole v težki šivalnici. Za delo v podjetju sprejeto 9 delavcev; 6 za obrat Žiri in 3 za obrat Gorenja vas. Potrjeno 8 odpovedi dela v Alpini

Prizadevanja mladih

Na pobudo mladinskega aktivna Alpine smo v Zireh dobili vokalno instrumentalni ansambel »SENCE«. To nam je omogočilo, da smo med počitnicami organizirali nekaj plesov.

Kot je znano, v kraju ni primerne prostora za mlade, kjer bi se srečevali in zabavali. Poletje gre h koncu, pričelo se bo hladno in deževno jesensko vreme. To nas vzpodbuja, da iščemo primerne prostore, kjer bi bili lahko mladinski plesi. Pogajamo se in upamo, da nam bo na Hotavljah uspelo, kar v Zireh, izgleda, ni mogoče.

Pred nedavnim so nam mladi iz Jelena v Tolminu predlagali, da bi se dogovorili za srečanje mladih vseh tovarnih obutve v Sloveniji. Kot predvidevamo, naj bi bilo dvodnevno srečanje na Pohor-

ju. Prvi dan naj bi imeli posvet in razpravo »Mladina v naši samoupravni organizaciji«. Drugi dan bo bolj posvečen zabavi in spoznavanju med seboj. K sodelovanju so pristopili še: Peko iz Tržiča, Ciciban iz Mirna pri Gorici, Planika iz Kranja, Lilet iz Maribora, Industrija obutve Novo mesto in Usnjarna Vrhnika. Srečanje bo septembra, zato že zdaj opozarjamo vse mlade, da se v čimvečjem številu udeležijo tega srečanja.

V oktobru nas spet čaka novo delo, saj je pred nami letna konferenca. Na konferenci bomo volili novega predsednika in predsedstvo, hkrati pa bomo sprejeli program dela za prihodnje leto. Sicer pa: če bomo hoteli nekaj napraviti, bomo morali biti mladi bolj prizadevani.

I. K.

Med dopustom na izlet

Ze pokojni Janko Mlakar, eden naših najboljših gornikov, je napisal, da se je za vzpon na Mont Blanc pripravil 22 let. Poskušal je večkrat, a vedno mu je prekrizalo račune vreme. To je bilo še pred I. svetovno vojno.

Sam sem izlet načrtoval 18 mesecev, pomanjkanje časa in druge okoliščine so pripomogle, da sem se na pot odpravil šele na repu dopusta.

Cilj je bil Nöttingen v Bodensko-Württenberški deželi v bližini Karlsruhea in Pforzheima. Obiskal sem svakinjo.

26. julija ob 2. uri zjutraj sem pognal moje konjičke proti Gorenjski preko Podkorenškega sedla, čez državno mejo v Ziljsko dolino na Koroškem. Ko se je daniło, smo bili že na vozlišču cest pri Beljaku. Zavili smo po dolini Drave do Spittala. V Spittalu krenemo na levo in po dolini Leserja proti Katschbergu. Leser je deroča alpska reka, kot nalašč za vožnjo s kajaki in kanuji. Ob vsaki priliki lahko vidiš fante, ki trenirajo ta zanimivi šport. Dolina je zelo lepa. Na več mestih se že vidijo zemeljska dela za novo avtocesto, ki bo vezala Salzburg in Italijo (mogoče tudi Gorenjsko). Bližju Millstädtkega jezera se visoko nad staro cesto pne most čez dolino. Zanimivost v tej dolini je mestece Gmünd, ki je obdržalo še pravo srednjeveško obzidje. Pri vходу na jugu so dvojna vrata, na severni pa enojna. Verjetno je mesto zaščiteno kot, na primer, pri nas Skofja Loka.

Katschberg je 1650 m visok prelaz in lepo urejena turistična točka. Takoj se vidi, da je v kraju močno razvit zimski turizem. Hribi so visoki in do vrha poraščeni s travo in ne posebno skalnati, res idealni tereni za smučanje. Proge, kot kaže karta pred hotelom, so dolge tudi do 10 km in segajo do doline Mure. Po prečkanju Mure se dviga cesta proti prelazu Rodstadt. Je 100 m višje, le da vzpon in padec nista tako strma. Tudi tukaj je turizem zelo živahen, na kar opozarja množica hotelov in domov. Dež, ki je bil kot iz škafa in pa oblaki, ki so zakrivali gorske vrhove, so preprečili, da bi si kaj več ogledali. Cesto tudi tukaj popravljajo na več mestih, kljub temu teče promet v obe smeri. V dolini Salzach se je vreme izboljšalo. Tudi vrhovi so se pokazali. Od Salzburga dalje nas je pot vodila po lepi novi štiripasovni avtocesti. Na meji med Avstrijo in Nemčijo ni bilo posebnega zastoja, kak kilometer dolga kolona, ki se razdeli na več pasov hitro »po žira« prihajajoča vozila. Drvimo po Bavarski planoti proti Münchenu. Na enem od »Rastplatzov«, kot imenujejo Nemci odseke za počivanje vozil, obstanemo. Tu vidimo vse mogoče, ljudje odlagajo vse, kar je njim v napoto.

Ko pridemo do Münchena, se pokaže sonce. Mesto samo že kaže znake priprave za olimpiado. Ker avtocesta še nima obvoza okrog mesta, pelje pot skozi križišča, do odseka München — Karlsruhe. Na jugu nam ostane Augsburg in Ulm, ker avtocesta

obide vsa naselja. Še en postanek nam je potreben na enem od počivališč, ki so vsa lepo označena, kljub temu pa je treba zelo paziti, da ne zdrviš mimo, ker vračanja ni.

Sele tu smo spoznali vso divjost prometa. Vozila švigajo mimo kot za stavo in človek misli, da se nekje nekaj podira. Ko si v prometu, tega ne opaziš, ker sam držiš tempo z drugimi.

Stuttgart ostane severno, južno od avtoceste je letališče. Še nekaj kilometrov in že opazimo prve opozorilne znake, da se bliža Pforzheim, kjer moramo v stran, v Nöttingen.

Pforzheim, središče nemškega zlatarstva in draguljarstva, je bil med vojno popolnoma porušen. V spomin na minulo vojno so iz ruševin napravili umeten hrib južno

Pri sorodnikih v Nöttingenu

od mesta, ki je danes že poraščen. Nanj je speljana cesta, hrib pa je ponoči tudi osvetljen. V obnovljenem mestu pa zopet cveti zlatarstvo in draguljarstvo. Še 10 km potji med polji, posejanimi z žitom in že zagledamo ob cesti smerokaz za Nöttingen. Tu je naš cilj. Sorodniki so si zgradili lep dom, s čudovitim vrtom, v katerem je zasajeno tudi drevje in grmičevje iz domačih gozdov. Lep primer za tiste, ki so v tujini. Gostoljubno smo bili sprejeti, toda mudilo se nam je naprej.

Proti Karlsruheu in na cesto proti Švici. Avtocesta vodi ob Renu in francoski meji v smeri sever-jug proti Baslu. Bil je lep sončen dan. V bližini Rena vidimo tudi prve nasade vinske trte. Spremenili smo smer ter namesto v Švico, zavili čez Schwarzwald proti Bodenskemu jezeru. V Lörrachu zapeljemo na deželno cesto in tik ob Renu in švicarski meji proti domu. Ren je reka z močnim tokom.

Napaja se v Bodenskem jezeru in v gorah Švice. Razlike v višinah so opazne tako, da ponekod žito že zori, v višjih legah pa je še zeleno. Pri Singenu je zanimivost grad na skalovju. Skoda, da nimamo več časa, da bi si ga ogledali bolj podrobno. Bodensko jezero, ki mu pravijo tudi Skotsko morje, dosežemo na severni strani. Sicer je pa jezero res veliko, dolgo kar 60—70 km.

Smo v Schwabenlandu, od tu tudi ime Švabi. Tu je pravo turistično mravlišče. Vožnja ob jezeru je lepa in dolga.

Pri Lindau se je že mračilo in pripravljala se je nevihta. Prebili smo se skozi mesto do meje, kjer nas nihče ničesar ne vpraša. Nemci sploh ne pregledujejo vozil, ki vozijo iz države.

Dospemo v Bregenz, glavno mesto Vorarlberškega, od tod vodi pot proti jugu, ob švicarski meji, ob Feldkirchnu pa zapeljemo proti vzhodu čez Vorarlberške prelaze proti Innsbrucku, ki je oddaljen še 200 km. Najvišji prelaz na tej progji je Vorarlberg s svojimi 1800 metri. Potem pa strmo proti glavnemu mestu Ti-

spodaj v dolini (za dve tu tudi ne bi bilo prostora).

Ura je dve zjutraj; promet se še vedno ne ustavi. Na italijanskih blagajnah se kolona zopet pomika naprej po metrih, le ko plačaš, lahko spet »potegneš«. Mi pa gremo naprej še nekaj kilometrov po stari. V Brixnu na levo proti Brunehu in naprej v dolino Drave. Drava izvira v Južnih Tirolah na italijanski strani. Ob 4. uri zjutraj spet prestopimo mejo v Avstrijo.

Še 50 km nas loči do Lienza, kjer je križišče cest proti Zili na Veliki Klek in Felbertauern. Hitimo po dolini naprej ob Dravi. V Spittalu je naš krog zaključen, ob sotočju Leserja in Drave. Nevihta,

ki je pustošila med planinci na Triglavu, nas je dobila med Zirovnicami in Lescami. Ob 9. uri smo prišli domov.

In na koncu še nekaj misli: Lepo je potovati po takih cestah, to velja posebno za Nemčijo, kjer skoraj ne vedo kaj je prašna cesta (ali makadam). Tudi v Avstriji ni dosti slabše. Italijani so sploh mojstri v tem poslu. Motorizacije je pri nas vedno več, z urejevanjem cest pa zaostajamo. Še enkrat bi poudaril rek, katerega sem videl pred leti v neki gostilni v Tirolah: »Največ ima od svojega denarja ta, kdor vidi kaj lepega sveta«. In to drži, Le, da sta čas in žep zato prekratka.

Anton Mlinar

POMAGATI POPLAVLJENIM KRAJEM

Alpina: pet milijonov

Prejšnji mesec so bila v štirih pomurskih občinah pod vodo mnoga središča in naselja. Razdiralna vodna stihlja je poškodovala vrsto industrijskih objektov, hiš, ulic, cest in drugih komunalnih naprav, uničevala polja in nasade in zamočvirila nad 40.000 ha kmetijskih površin. Po prvih ocenah direktna škoda znaša skoraj 167 milijonov dinarjev (od tega 2,3 samo v kmetijstvu). Seveda pa v tem kratkem času še ni bilo mogoče oceniti vse škode. Zagotovo bo vse skupaj preseglo 200 milijonov dinarjev in to kljub temu, da so se ljudje močno upirali slepi vodni sili, da bi obvarovali kar se največ dá. Škoda bi bila sicer še občutno večja.

Na pristojnih mestih so hitro ukrepali, da bi preprečili še hujše posledice. Izvršni svet je odobril večja sredstva za prvo socialno pomoč posameznikom, Ljubljanska banka je že odobrila posebne kredite, Socialistična zveza in Rdeči križ pa sta organizirala med občani zbiralno akcijo za takojšnjo pomoč prizadetim. Prav tako so se organizirano lotili samopomoči v prizadetih krajih. Vendar vse to še vedno ni dovolj, da bi odpravili vsaj tiste posledice, ki ogrožajo normalno življenje in delo.

Zato sta republiški svet zveze sindikatov in gospodarska zbornica Slovenije organizirala široko vseslovensko solidarnostno akcijo za pomoč prizadetim območjem in pozvala vse delavce v podjetjih in ustanovah, da dajo v ta namen najmanj 2% svojega čistega enomesečnega zaslužka, delovne organizacije pa naj po svojih možnostih prispevajo še sredstva iz sklada skupne porabe. Opozorila sta tudi na možnost, da delovne organizacije z delom na en prosti dan ustvarijo dohodek, ki ga namenjajo za pomoč prizadetim v Pomurju.

Ze samo z 2% prispevkom od mesečnega zaslužka bi zbrali nad dve milijardi starih dinarjev, če se bodo vsi solidarnostno odzvali pozivu na pomoč.

Z zbranimi sredstvi seveda ne bo mogoče zagotoviti obnove vsega, pač pa bodo zadostovala, da se prepreči nova škoda.

Zato, da bodo zbrana sredstva kar najbolje uporabljena, bo odgovoren poseben od-

bor, ki bo organiziral in spremljal vso akcijo. Sredstva se zbirajo v poseben sklad in na poseben račun. Odbor sproti obvešča javnost o poteku akcije in o porabi zbranih sredstev. Svoje delo bo usklajeval z drugimi pristojnimi dejavniki v republik.

Delavski svet ALPINE je že na svoji zadnji seji 24. avgusta obravnaval poziv sindikatov in gospodarske zbornice. Sklenil je, da se tudi naše podjetje vključi v solidarnostno akcijo, saj takšne akcije zagotavljajo, da v nesreči nisi sam. Nesreča nikoli ne počiva in nikoli se ne ve, kdaj lahko prizadene tudi nas.

Na seji delavskega sveta je bilo poudarjeno, da dvakrat pomaga kdor hitro pomaga. Zato je delavski svet namenil iz skladov podjetja za prvo pomoč prizadetim krajem 50.000 dinarjev.

S. P.

»DELO, ZIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ZIRI. Ureja ga uredniški odbor: MARIJA KASTELIC, VLADIMIR PIVK, ALFONZ ZAJEC, ANTON ZAKELJ, ERNEST DEMŠAR, MILAN MOCNIK, STANE KOSMAC, STOJAN PERTOV, odgovorni urednik MAJDA JESENKO, glavni urednik Izhaja mesečno. Naklada 1500 izvodov. Tisk Gorenjski tisk Kranj

Visoko vrh Triglava

Planinsko društvo Ziri je tudi letos organiziralo izlet na Triglav. Udeležili so se ga nekateri že izkušeni planinci, nekaj pa je bilo tudi novincev, ki so se prvič vzpenjali na najvišjo goro v Jugoslaviji.

Začetek naše poti je bil pri Aljaževem domu v Vratih, nadaljevali pa smo jo po Tomiškovski poti do Staničevega doma, od tam pa preko Kredarice na vrh Triglava. Že takoj na začetku poti, ob prvih

korakih vzpona, so se po močni sapi lahko ločili začetniki od starih planincev, ki so brez težav premagovali pot. Začetniki smo vedno bolj čutili težo nahrbtnika, kljub temu smo se ves čas trudili, da bi dohiteli prvo skupino. To nam je uspelo šele pri »studenčku«, ko so se ustavili za prvo malico. Tam smo tudi lahko ugotovili, da je ena steklenica »kačje sline« že prazna, kar se je pokazalo na zgovornosti nekate-

rih. Ko smo malo olajšali nahrbtnike, smo šli naprej do Staničevega doma, kjer smo odložili bremena, pot pa nadaljevali z vodičem Gorske reševalne službe Jeseniče.

Do Kredarice smo po ne preveč naporni hoji prispeli v eni uri, od tam pa smo takoj krenili na vrh. Zadnji del poti do vrha je bil najbolj nevaren, vendar je pot dobro opremljena s klini in »zajlami«, da jo je lahko premagati. Med vzponom je nekaj ča-

sa sijalo sonce, nekaj časa so se podile megle — tako je bilo tudi na vrhu. Razgled je bil slab, vendar nam ni bilo dolgčas, saj je bilo treba »krstiti« precej planincev. Delo je prevzel vodič, ki je s posebnim užitekoma udarjal z vrvo po naših zadnjicah. Za vsakih 1000 metrov višine smo dobili po eno krepko, tako da nekaj časa nismo mogli niti sedeti. Vsak, ki je bil krščen, je po tistem že koval načrt, kako bo prihodnjič šel z začetniki, da se bo nad njimi lahko maščeval za dobljene udarce.

Zelo dobre volje smo se po isti poti vrnili do Staničevega doma, kjer smo prespali in se vrnili čez Kot domov.

Silva Bajt

IZ NABIRALNIKA

Vprašanje:

Imam 18 let delovne dobe v Alpini in bi rad zvedel po kakšnem ključu je mogoče dobiti v našem podjetju neuporabno embalažo.

Rabil sem namreč pločevinasti sod. Skladiščnika Nagliča in Marovta sem spraševal od aprila do avgusta, vendar zame praznega sode ni bilo. Ko sem 15. avgusta zadnjič vprašal, mi je skladiščnik dejal, da mora najprej izdati 3 sode nekemu delavcu, za katerega vem, da je zaposlen v našem podjetju komaj dva meseca.

Alojz Burnik

Odgovor:

Pri prodaji sodov kakor tudi druge odpadne embalaže še nikoli nismo nobenega

vprašali koliko let že dela v Alpini. Če je embalaža naprodaj, jo lahko vsakdo dobi.

Tov. Alojz Burnik je res večkrat vprašal za sod, vendar slučajno vedno takrat, ko jih ni bilo za prodajo.

Delavec, ki naj bi dobil tri sode, pa teh ni kupoval, ampak jih rabi na delovnem mestu za odpadno olje, ko menja olje v avtomobilih.

Marovt in Naglič

Jože Podobnik

EROSU

Milijon puščic, moj Eros, spusti vanjo, zastrupi jo z ljubeznijo

gorečo; naj vidim jo, naj vidim hrepenečo, enako meni: sužniju, mročim zanjo.

Naj srečam kdaj jo takšno, vso trpečo, v brezupnem snu, ki niti solz ne zmore, naj srečam jo, prikazen

krvavečo, podobno meni: bolno, brez opore.

Brez smotra. Samo, v gneči hrupne sreče, in brez želja, ki ji ne bi bile strte — a kakor rože, ko pohodiš jih, nemrtve...

Potem, moj Eros, cvetu cvet pomore iz večnih senc, iz dantejevske more; potem srce si v srcu najde sled utehe.

Naši planinci na vrhu Triglava

Jože Peternel

Ubiti zvon

11. nadaljevanje

Martin je v bajti veselo prepeval.

»Običajno nisi tako glasan,« je dejal Andrej namesto pozdrava, ko je vstopil.

»Konec je desetarskih povelj in vojaške pokorščine. Konec!« Martin se je opotekel proti Andreju in se mu s težkim rokami obesil za ramena.

»Glej,« je pijano sopol, »srečno sva dokončala svoj konec vojne. Zdaj bova tu na svojih melinah uživala svobodo. Kdor se ne bo pokoraval nam, borcem, bo šel v luknjo, ali pa ga pošljemo v krtovo deželo. Kaj me tako gledaš? Mar ti ne misliš tako?«

»Bomo videli.«

»Nič ne bomo videli. Tako bomo uredili naš svet in pika. Če ne bova midva napravila tod svojega reda, ga bodo pa nama delali švabski podrepniki.«

»Rajši povej, zakaj si se ga danes tako nadelal?«

»Zakaj bi se ga ne? Saj smo ga vsa vojna leta stradali. Pri vojnikih pa ga nama tudi niso dajali zraven polente, mar ne?«

»Seveda ne. Toda, vendar ne misliš piti?«

»Kako naj pijem? Kje pa naj ga vzamem? Treba bo prijetei za delo, vem. Samo, da pride sapa za mano, saj sem šele nekaj dni doma. Toliko načrtov imam, da jih bom težko zmogel. Komač čakam, da bomo šli na Blegoš po les. To bodo spet časi! Spet bo denar pri hiši in spet bo dovolj jesti in piti. Le to ne vem, kako naj spet pridem do dobrih kljuset. Se še spominjaš zadnje hajke, ko smo za med pojedli starega Prama?«

»O, kako nam je teknil. Pravzaprav pa ti mora vsaj enega konja preskrbeti naša oblast.«

»Tako je. Dajali smo, zdaj pa je čas, da se nam povrne. Je tvoj starj že kaj dobil? Saj ste mnogo dali med vojno.«

»Ja, saj veš, da zaenkrat tudi naša oblast nima kje vzeti.«

»Kdo pravi, da ne? So se mar vsi borili na naši strani? Vse, ki so bili proti, je treba razlastiti in razdeliti med tiste, ki smo največ dali. Veseli naj bodo, da sploh še smejo tlačiti te bregove. Pa tudi tisti sredinci niso povsem nedolžni. Delali so z vsakim po malo in čakali, kdo bo zma-

gal. Če bom jaz imel kaj besede, bomo tudi takim zaplenili nekaj premoženja. Samo dva taka, pa bom spet imel par konj v hlevu.«

»Bojim se, da se boš kaj uštel.«

»Jaz že nikdar! Vojna me je naučila, kako je treba gladiti ritke nasprotnikom.«

»Potemtakem si prezgodaj zalil svobodo, če se misliš še bojevati.«

»To ne bo nikakršen boj. Le pometanje plev, ki so se zamešale med naše zrnje.«

»Visoko zastavljaš svoje življenjske cilje. Jaz sem bolj skromen.«

»Lahko tebi, ko ti je doma še dovolj ostalo.«

»Motiš se Martin. Moja pota peljejo v drugo smer.«

»Pa vendar ne boš spet začel s tistim o mestu in tovarnah?«

»Pa prav to. Jutri odhajam z Ivanom v Ljubljano.«

Martin se je sesedel na klop in od presenečenja kar ni mogel do besed. Potem je trezno spregovoril: »Torej si le resno misliš! Ka, pa, če se boš ti kaj uštel?«

»Ne skrbi, Martin, saj nisem rojen pod nesrečno zvezdo. Če bi bil, bi me že zdavnaj ne bilo več. To tako veš.«

»Vem, je potrto dejal Martin in razsodno nadaljeval, »ne vem, zakaj sem se sploh boril, če bi moral sedaj zapustiti vojo grapo.«

»Jaz pa se sprašujem, za kaj sploh ves ta naš boj, če naj ostane vse po starem?«

»Menj je to smešno. Mar se nismo borili zato, da preženemo okupatorja z naše zemlje in da spet zagospodarimo na svojem, svobodno kot nekoč? Zdaj, ko smo zmagali, pa naj razbijemo to naše lepo zakoreninjeno kmečko življenje? Ti kar tišči v dolino, bliže koritu. Toda, naj se potem obrži peščica borcev? Saj se bomo zgubili med tolikimi prikritimi sovražniki!«

»Sam veš, da je le s skupnimi močmi mogoče neka premakniti. Samega pa te povsod povozijo. Samo mene ne bodo. Mene že ne!«, je pribil Martin in odkolovratil proti kuhinji. Vrnil se je s pollitrsko steklenico.

»Če res odhajaš, bova na žalost popila še tole žganje.«, je potrto dejal in postavil steklenico na mizo.

»Kakšna žalost! Ti se boš lepo oženil, obdeloval svoj breg in fural v Blegoš kot nekoč. Jaz, ki s tem nisem zadovoljen, pa z jutrišnjem dnem začnem vse na novo.«

»Tri leta sva nosila vojaške cote. Tri leta si mi bil zvest tovariš, zdaj pa odhajaš, je stokal Martin. Tudi Andreja je ganilo. Objela sta se in ni sta skrila solz.

Konec

Zunaj tovarne

Gasilsko društvo Ziri je 20. avgusta letos prevzelo novo sodobno 800-litrsko gasilsko brizgalno znamke Rosenbauer. Ob prevzemu je bila večja slovesnost, združena z veliko povorko gasilcev, katere so se udeležili člani vseh okoljskih gasilskih društev. S to pridobitvijo bodo gasilskemu društvu Ziri omogočene še bolj uspešne intervencije pri požarih

ŠPORT

Zadnji mesec je bil v Zireh ves v znamenju košarke. Poleg stalnih treningov članov, mladincev in članic, je bilo tudi cel kup tekmovalj.

Najpomembnejše je bilo vsekakor Sindikalno prvenstvo Zirov v košarki, katerega je tako kot lansko leto organizirala sindikalna podružnica Alpine. Sodelovale so ekipe Alpine, Kladivarja, Osnovne šole in Krajevne skupnosti (študentje), ki so se potegovale za prvo mesto in osvojitve ličnega pokala. Po dvodnevni borbi, ki jih je na žalost motil neprestan dež, se je tekmovalje končalo. Ekipe so igrala vsaka z vsako. Najbolj se je odrezala Krajevna skupnost, ki je zlahka premagala vse nasprotnike in osvojila prvo mesto. Drugo mesto je pripadlo ekipi Kladivarja, tretja pa bila Osnovna šola, zadnja pa ekipa Alpine, ki edina ni

zabeležila nobene zmage. Tekme so bile na solidni ravni, borbene. Sodelovalo je kar 48 tekmovalcev, kar priča, da je košarka v Zireh dokaj množična, saj bi lahko sestavili še najmanj eno ekipo, ki bi se lahko kosala s sodelujočimi. Tudi organizacija tekmovalja je bila solidna. Mnenje in želja vseh sodelujočih, kakor tudi predstavnikov sindikalnih podružnic je bilo, da bi se v bodoče taka tekmovalja še bolj razmahnila, morda tudi na ostala področja, ki so v Zireh zanimiva (šah, balinanje, namizni tenis, streljanje itd.).

Druga zanimiva tekma je bilo merjenje moči v košarki med ekipama poročenih in samskih. Po ogorčenem boju in bučni podpori občinstva je ekipa samskih le morala priznati premoč poročenih, ki so zmagali s 56:55. Po rezultatu se vidi, da je bil boj

res ogorčen, z zmago pa so se poročeni oddolžili samskim za lanski poraz.

Tudi tekmovalja v republiški košarkarski ligi so se pričela. Ekipa Kladivarja je tokrat odšla z igrišča veselo razpoložena, saj so premagali ekipo Cerknice s 76:71 in se s to zmago pomaknila na lestvici še za eno mesto više, tako, da so sedaj 8.

Mladinci so startali 3. tega meseca proti Mostam in 9. t. m. proti Črnučam. Obe tekmi so odigrali doma. V prvem delu so bili v svoji skupini neporaženi in upamo, da bo tako ostalo tudi v bodoče.

V istem času kot mladinci, so startale tudi članice. Tekme sta bili, in to proti Ježici in Zarji iz Ljubljane. Njihov cilj je drugo mesto v ligi, kjer tekmujejo. Ta cilj je dosegljiv, saj so na tekmah za trening s Krojcem iz Skofje Loke (zaradi dežja tekma ni bila zaključena) in na dveh tekmah za trening z ekipo

Osnovne šole Ziri, pokazale solidno pripravljenost, ki pa bi bila ob bolj rednem obiskovanju treningov lahko še boljša.

Tudi judo klub Alpine, ki začne svoje tekmovalje v I. slovenski judo ligi šele 9. novembra, neprestano pridno trenira, saj se zavedajo, da v tako močni konkurenci brez treningov ne bodo mogli uspevati.

Najboljši tekmovalca kluba Milan Jereb, je bil v času

príprav naših treh olimpijskih potnikov v judu skupaj z njimi na pripravah državne reprezentance v Arandjelovcu, kjer je bil sparing partner olimpijcu Obadovu. Na žalost pa si je ravno sedaj poškodoval koleno (meniskus), tako da bo moral v času največjih tekmovalj na operacijo, kar bo vsekakor vplivalo na njegov nadaljnji razvoj, če ga ne bodo operirali prej kot je bilo predvideno.

Miha Govekar

Kej je djau?

Na zadnje nagradno vprašanje smo prejeli precej duhovitih odgovorov. Nekateri so menili, da je bil delavec, prepričan v kvaliteto svojega dela, tako presenečen, da svojega izdelka sploh ni spoznal, ali pa ga ni hotel spoznati.

Odbrali smo te-le odgovore:

1. Pa Lahh se zgledujem (O. V.) — 30 din nagrade
 2. Kukar sme navadu (P. Z.) — 20 din nagrade
 3. Starine ne popravem (T. F.) — 10 din nagrade
- Kadu b seb krah adjidav (O. M.)
Sam de mim kontrole zdrži (O. V.)
Tud penzjonisti morje ževit (P. Z.)
Teljanskih na popravlem (C. A.)
Glavn de je let kvalitete (O. M.)

Pokal so zapili

Košarkarska ekipa, ki je na nedavnem sindikalnem prvenstvu Zirov nastopila pod imenom krajevne skupnosti Ziri, je prejela lep pokal in diplomu. Če kdo meni, da pokal in diploma sedaj krasita prostore krajevne skupnosti, se moti. Obe trofeji sta sedaj v tukajšnji slaščičarni, katere lastnik jih je odkupil za »prilumno ceno«. Pravijo, da je skupina košarkarjev na čelu z Viktorjem Žakljem kupnino takoj zapila.

Komentar ni potreben.

Sodelavce našega glasila naprošamo, da prispevke oddajo vsaj do 29. t. m.

Novo nagradno vprašanje

Mož se je namenil v Novo vas? Kaj pravite, kaj je dejal, ko je stopil na »lepo« cestu?

Odgovore pošljite do 29. septembra 1972. Pogoji: največ pet besed.

Članska ekipa žirovskih košarkaric